

BILDUNG VOOR SCHOOLLEIDERS

DR. WOUTER SANDERSE

UNIVERSITEIT VOOR
HUMANISTIEK

MASTERCLASS
8 JUNI 2022

WAAROM DEZE MASTERCLASS

- Project 'Voorbeeldige bildung in het vmbo' (sept. 2021 – maart 2023)
- Deelnemers:
 - 30 leraren van 16 vo-scholen
 - 4 hogescholen (HAN, Fontys, Windesheim en HU)
 - de Universiteit voor Humanistiek
- PLG's
 - In 4 regio's, telkens 6 bijeenkomsten
 - Design Thinking
 - Versterking voorbeeldfunctie staat centraal.

- Doelen project

- Praktisch doel: vmbo-leraren stimuleren om van hun scholen plaatsen te maken die leerlingen als bildend ervaren
- Kennisdoel: Achterhalen in hoeverre en hoe leraren bildung (willen) modelleren in de klas, en in welke mate dit wordt herkent door leerlingen.

- Doelen masterclass

- Verantwoordelijke schoolleider (=jullie) informeren over stand van zaken
- Doorwerking van inzichten richting school stimuleren
- Je eigen rol als schoolleider daarin verkennen
- + Daarin van elkaar leren

INHOUD

- Drie thema's

1. Waarom aandacht voor bildung in het vmbo?
2. Hoe kan bildung vormkrijgen in je school?
3. Wat is je bildende rol als schoolleider?

- Twee ingrediënten

- Theoretische inzichten
- Reflectie en uitwisseling

1. WAAROM AANDACHT VOOR BILDUNG IN HET VMBO?

KENNISMAKING

- Zoek een afbeelding of voorwerp dat iets duidelijk maakt over hoe je tegen bildung aankijkt
- Wees bereid om dat tijdens de bijeenkomst te laten zien en er in max. één minuut wat over te vertellen.

GESCHIEDENIS

- Lange geschiedenis
 - Eind 18de begin 19de eeuw: Duits beschavingsideaal
 - Herder, Goethe, Schiller, Frege, Von Humboldt

Een proces van mensvorming waardoor individuen al hun vermogens en talenten op een harmonieuze manier kunnen ontwikkelen (met name via de studie van klassieke talen).

- Brede (morele, kunstzinnige, intellectuele en spirituele) vorming.
- Niet nuttig, maar doel op zich
- Individueel én nationaal doel

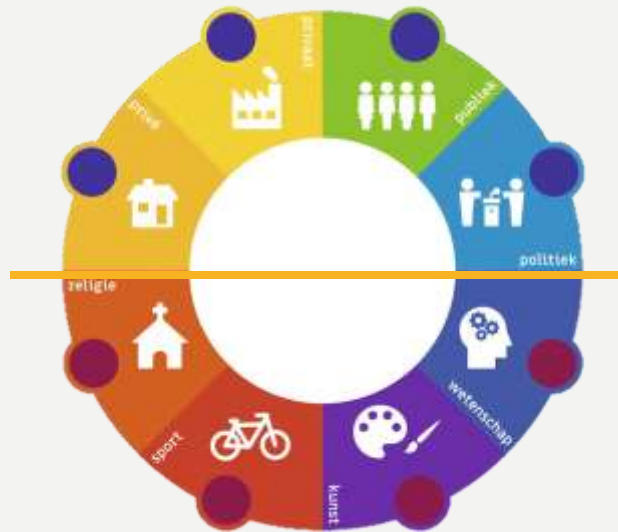
IN HET PROJECT

- “Begeleide zelfvorming” als mens, burger en professional.
- **Leerlingen** ontdekken gaandeweg wat ze richtinggevend en van waarde vinden in hun leven. En dat ze erachter komen wat ze daarmee gaan doen in hun toekomstige werk en in de samenleving.
- **Leraren** begeleiden deze zelfvorming door oriëntatie te bieden en leerlingen een brede blik op de wereld te geven.
- Ze bieden leerlingen bijvoorbeeld de mogelijkheid zich te verdiepen, bekijken thema’s van verschillende kanten, stellen kritische vragen, en leggen een link met persoonlijke ervaringen en actuele maatschappelijke thema’s.

AGORA-MODEL (GUDE)

- Levenssferen
 - Privé
 - Privaat
 - Publiek
 - Politiek
- Trainingsferen
 - Religie
 - Sport
 - Kunst
 - Wetenschap

HOE KAN BILDUNG VORMKRIJGEN IN JE SCHOOL?

AANDACHT VOOR BILDUNG IN SCHOOL?

Hoe kunnen scholen in het curriculum aandacht aan bildung besteden? (SLO, 2016)

- Vak-variant
 - Bildung als apart vak
- Uitgesmeerde variant
 - Inbedding in bestaande vakken/extra-curriculaire activiteiten
- Integrale variant
 - Overal, gepland en ongepland, door iedereen
 - Bildung als pedagogische taak

UITWISSELING

Drie vragen:

1. Waar sta je nu als school?
2. Waar wil je naar toe?
3. Wat heb je daarvoor nodig?

Vul in via:

<https://padlet.com/wsanderse/bildung>

WAT IS JE BILDENDE ROL ALS SCHOOLLEIDER?

SCHOOLLEIDERSCHAP

1. **Visie en richting**
2. Curriculum en instructie
3. Professionele ontwikkeling stimuleren
4. Coherente organisatie
5. Lerende organisatie
6. Strategisch omgaan met omgeving
7. **Persoon van de leider**

Beschikken over persoonlijke eigenschappen, kennis en vaardigheden om de rol van schoolleider effectief in te kunnen vullen.

O.a. opereren vanuit persoonlijke waarden

Waslander, Dückers en Van Dijk (2012). *Professionalisering van schoolleiders in het voortgezet onderwijs*.

FOCUS OP VOORBEELDFUNCTIE

JOUW EIGEN BILDUNG

- In de focusgroepen vragen we aan *leerlingen*:
 - Welke ontmoetingen of gebeurtenissen hebben je veranderd als persoon, maakten een indruk op je inspireren je en vormen daarmee je leven?
 - Ervaar je jouw leraren als voorbeeld op dit vlak?
- En nu aan jou:
 - Welke ervaring, ontmoeting of gebeurtenis heeft je geïnspireerd en jouw visie als schoolleider heeft gevormd?

VELG-MODEL

V: voorbeeld
E: expliciteren
L: legitimeren
G: gebruiken

*Geursen, Korthagen, Koster, Lunenberg, Dengerink (2012)

UITWISSELEN

- Een voorbeeld zijn:
 - Waarvan wil je op Bildungvlak een voorbeeld zijn voor je team?
- Expliciteren
 - Waaruit blijkt dat concreet? Hoe pak je dat aan?
- Legitimeren:
 - Waarom doe je dit? Kun je dit verantwoorden?
- Gebruiken
 - Hoe help je het team je voorbeeldgedrag te herkennen en te gebruiken?

TOT SLOT

- Planning
 - Bijeenkomst 6 van de PLG's
 - Verzamelen van ontwikkelde lesmateriaal voor op de website
 - Data analyseren en rapporteren
 - Conferentie in maart 2023
- Vraag
 - Geïnteresseerd in jullie schoolplannen
 - Tweede masterclass in najaar

www.bildungvmbp.nl